

yükseköğrenim kurumunu bitiren, yüksek lisan öğrenimi gören, eser veren vb. çabaları gösteren öğretmenlerin bu emekleri değerlendirilmemektedir.

YARINA GÜVENİMİZ YOK

Yarın Kimbilir Neredeyiz?

38. Öğretmenleri en çok huzursuz eden konulardan birisi atamalarda adaletsizliktir. 1990 yazında çıkarılan yönetmelik, uygunsuz bir zamanda ve yanlış uygulanarak hem öğretmenleri huzursuz etmiş, hem de eğitim-öğretimi ak-satmıştır. Bu huzursuzluk, Bakanlığın bu uygulamayı askıya almasına neden olmuştur. Özellikle vali ve milli eğitim müdürlerinin çoğu bu yönetmeliği keyfi biçimde uygulamışlardır. Özürlüler ve puanlar dikkate alınmamıştır. Eşler ayrılmakta, yuvalar dağılmaktadır. Atama yönetmeliği, yöneticilerin hoşlanmadığı öğretmenleri yerlerinden uzaklaştırılmaya, kendilerine yakın olanları ödüllendirmeye yaramıştır.

Yöneticilerle Aramız Açıldı

39. Eğitim sisteminde demokrasiden uzaklaşma, yöneticilerle öğretmenlerin ilişkilerini de olumsuz etkilemektedir. 12 Eylül 1980 darbe rejiminin toplumu zapt-u rapt altına alma politikası sadece öğretmenlerin değil, yöneticilerin de elini kolunu bağlamıştır. Çoğunlukta olmasalar da bazı yöneticilerin, öğretmenler ve öteki çalışanlar üzerinde kurdukları baskı, sadece çalışanları değil, yeni kuşağı da kişiliksizliğe sürüklemektedir. Bu arada bayan arkadaşlarımız en çok sıkıntı çekenlerdir.

40. Öğretmenler, görevlerinin en doğal gereği olan söz ve anlatım özgürlüğünü kullanamaz durumdadır. Bazı okul yöneticisi ve müfettişler sanki öğretmenlerin davranışlarını

izlemekle görevlendirilmiştir. Birçok öğretmen hâlâ söylediği sözün, yazdığı yazının, anlattığı konunun hesabını vermemel zorunda kalmakta.

41 Tüm memurlar gibi, eğitim çalışanları da yargı güvencesinden yoksundur. "İdari soruşturma" sistemi, memurları normal yargı sürecinden geçmesini engellemektedir.

42. Eğitim çalışanlarına kapalı kapılar ardında verilen siciller, kimi zaman onları lekelemekte, meslekte ilerlemelerini; maaş ve özlük haklarını engelleyebilmektedir.

1402 Utancı

43. 12 Eylül 1980 dairesinden sonra, 1402 sayılı yasa ile, sorgusuz sualsiz görevden uzaklaştırılan eğitim çalışanlarının sayısı bile tam bilinmiyor. Sayıları 10-25 bin arasında olduğu söylenen bu arkadaşlardan, bazıları lehinde yargı kararları verildiği halde göreve döndürülmemektedirler. Darbe rejiminin olağanüstü yargı yerlerince verilen cezaları, *Terörle Mücadele Yasası*na ertelenen ya da kaldırılan meslektaşların göreve dönüp dönemeyecekleri de belirsizdir.

"Sakin Sendika İsteme Benden..."

44. 12 Eylül 1980 darbesinin en önemli etkisi toplumu örgütsüzleştirmesidir. Bu dönemde siyasal partiler yanında kitle örgütleri de kapatılmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunu örgütlemiş olan TÖB-DER kapatılıp, yöneticilerine 1-7,5 yıl arasında cezalar verilmiştir. Askeri mahkemelerin cezalandırdığı TÖB-DER yöneticileri, sivil yargıda aklanmış, ancak ne yöneticilerinin hakları, ne de örgütün malvarlığı öğretmenlere geri verilmiştir.

45. Dernekler Kanunu ile memurlara dernek kurma hakkını yasaklamış, kurulmuş derneklere üye olabilme de

Bakanın iznine bağlamıştır. Öğretmenler, öğretmenlikten ayrılanların 1988'de kurdukları EĞİT-DER'e ancak *fahri* üye olabileme olanağını bulabilmişlerdir.

46. Öğretmenler ve öteki eğitim çalışanları Anayasa'da açıkça düzenlenmemiş olan sendika hakkını, yine Anayasanın 90. maddesine ve uluslararası sözleşmelere dayanarak, 28 Mayıs 1990'da EĞİTİM-İŞ'i kurdular. EĞİTİM-İŞ öncelikle Milli Eğitim Bakan'ının, sonra Ankara Valiliğinin tepkisiyle karşılaşmıştır. İktidar partisinin kimi yöneticileri memur sendikasına "*sıcak*" baktıklarını söylediler de henüz somu bir adım atmamışlardır.

Aşındırılan Saygınlığımız

47. Ağırlaşan yaşam koşulları ve giderek değerini yitiren aylıklar karşısında, başta okul hizmetlileri, memurlar ve öğretmenler olmak üzere kamu çalışanları geçinebilmek için, ikinci hatta üçüncü iş tutmak zorunda kalmışlardır. Örneğin aynı öğretmen öğrencisinin karşısında hem öğreten, hem satıcı olarak çıkmak zorunda kalmıştır. Kimi mal sahipleri ve esnaf, arkadaşlarımıza öğretmen oldukları için, kiralık ev vermek, onunla alışveriş yapmak konusunda kuşkulu davranmaktadırlar.

48. Birçok politikacı, devlet adamı, yönetici memurları hazır yiyici, rüşvetçi olarak niteleyen, öğretmenleri aşağılayan sözler söyleyerek sistemli olarak vatandaşın gözünde itibarımızı sarsmıştır. Örneğin 1969 yılında Cumhurbaşkanı "*ben öğretmen istemem, oturaklı adam isterim*" diyebilmiştir. 1980 yılı başlarında bir Milli Eğitim Bakanı bazı öğretmenlere "*aşağılık*" diyebilmiştir. 12 Eylül 1980 darbesinin başkanı, Van konuşmasında "*anarşiye karışan öğretmenleri biz yakalıyoruz, siz de yardımcı olun*" çağrısını çıkarabilmiştir. Aynı

kişi, 1989'da kendisine şilt veren yılın öğretmenine de benzer şöyler söylemiştir. Sendikamızın ilk çıkışında "*meslekse saygınlığımızı yüceltmek*" biçiminde gündeme getiriler amacımız; hem ekonomik ve sosyal haklarımızın yetersizliğinden, hem sorumlu kişilerin sorumsuzluğundan doğan bir sorunumuza parmak basmak için konulmuştu.

Özel Söktere Göç

49. Devlet okularından umudu önce vatandaşlar, sonra bir kısım öğretmen arkadaşlar kesti. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra yükseltelen "*Kendi okulunu kendin yap*" kampanyası, eğitimin bir ticaret konusu oluşunu simgeledi. Vatandaş kendi okulunu yapmaktansa, çocuğunu yapılmış özel okulara göndermeyi yeğledi. Bu okullar, devletin binbir güçlülle, yatılı okullarda yetiştirdiği, öğretmenleri de alıp götürdü.

50. Yükseköğretime giriş sistemi dersane adı altında daha da geniş bir eğitim pazarı yarattı. Görece başarılı meslektaşlarımız bu dersanelere göç ettiler.

Onların da Güvenceleri Yok

51. 1965 yılında çıkarılan 624 sayılı yasa "*Kamu Personeli Sendikaları*"nı düzenliyordu. Zamanın eğitim tüccarları çok akıllı davranıp, 625 sayılı yasaya "*özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenler sendika kuramazlar, sendikaya üye olamazlar*" (m.32) kuralını koydular. 1983 /2821 S. Sendikalar Yasası "*işçiler ve işverenler sendika kurabilirler*" derken, "*özel okul öğretmenleri sendika kuramazlar, sendikalar üye olamazlar*" (m 21) hükmünü koymayı unutmamışlardır. Son yıllarda dersanelerde de öğretmen enflasyonu başlamış, her bakımdan işçi olan bu meslektaşlarımız örgütlü patron karşısında, örgütsüz emekçiler olarak kalmışlardır. Bu yüzden her yıl sonunda alınıp-satılan meta durumuna düşürülmüşlerdir.